

OVER EMOTIENETWERKEN

EXPERT TALK MET ROSA MUL – 31 JAN 2024

Rosa Mul, afgestudeerd in de master Humanistiek, werkt momenteel parttime als onderzoeker aan de Reinwardt Academie in het kader van Emotienetwerken.

Rosa deelt het ontstaan van de emotienetwerken-methodiek, ontwikkeld door een samenwerking met Hester Dibbits en Hans Willemse van Imaginatie, een erfgoedinstelling in Amsterdam Zuidoost. Deze methodiek omvat een democratische benadering van erfgoed, waarbij buurtbewoners verhalen verzamelen. De methodiek is geëvolueerd door samenwerking met diverse musea en omvat twee methodes: emotienetwerken op papier en in de ruimte. Beide methodes betrekken emoties van individuen bij objecten, vooral in situaties waarin verschillende belangen spelen, zoals discussies over kunstwerken of erfgoed. Meestal zijn dat vraagstukken waar het schuurt.

Het gesprek over emotienetwerken brengt vaak maatschappelijke en politieke aspecten naar voren, waarbij het doel is om meerstemmigheid te creëren en perspectieven te openen die anders mogelijk niet gehoord zouden worden.

In de sessies wordt bewust weinig informatie gegeven over het object om de focus te leggen op de persoonlijke beleving en interpretatie van de deelnemers. Deelnemers worden actief betrokken door vragen te stellen over hun positie en perspectief ten opzichte van het object, wat kan leiden tot verschillende inzichten en reflecties waarbij emoties en ervaringen centraal staan. Een van de kernpunten van het onderzoek is het begrijpen van elkaars emoties en hoe deze zich verhouden tot kennis en ervaring. Het gaat om het verkennen van de interactie en het effect ervan op het erfgoed en de deelnemers zelf.

De sessies duren doorgaans tussen 1,5 en 2 uur en richten zich op één object. Er wordt vaak gewerkt met verschillende casussen en diverse deelnemers, afhankelijk van het project.

De methodiek draagt bij aan het gezamenlijk betekenissen geven aan erfgoed, waarbij verschillende perspectieven worden meegenomen. Dit kan leiden tot beslissingen op maatschappelijk niveau, zoals in het geval van gemeenteambtenaren die de informatie uit de sessies gebruiken voor het nemen van beslissingen.

Er zijn verschillen tussen emotienetwerken en mijn methodiek, zoals het maatschappelijk debat rondom het object. Tijdens het gesprek met Rosa wordt gereflecteerd op woordkeuze en betekenis van begrippen zoals 'erfgoed maken' en 'kunstbeleving'. De methodiek van emotienetwerken biedt een open, participatieve en activerende benadering waarbij deelnemers verantwoordelijkheid krijgen en perspectieven kunnen tonen. Perspectieven en emoties staan centraal, net zoals in mijn methodiek. Het grote verschil echter is dat Emotienetwerken eerder maatschappelijk en politiek wordt ingezet.

In dit interview bespreken Rosa en ik ook verschillende aspecten van rituelen, persoonlijke processen en participatie in groepssessies, met name in de context van musea en culturele instellingen. Het belang van het creëren van een veilige ruimte waarin deelnemers zich vrij voelen om zich uit te drukken, zowel fysiek als emotioneel, komt ook naar voren.

Verder bespreken we ook het effect van de methodiek op het moment van uitvoering, waarbij mensen vaak het gevoel hebben dat ze in het moment aanwezig zijn en de tijd vergeten. Ook wordt benadrukt hoe het weghalen van klokken in een setting kan bijdragen aan dit gevoel van tijdloosheid.

We hebben het ook over de motieven van instellingen om groepssessies te organiseren. Voor emotienetwerken zijn deze vaak gerelateerd aan specifieke vraagstukken of objecten waarvoor verschillende perspectieven en meningen belangrijk zijn. Rosa benadrukt het belang van het zorgvuldig uitnodigen van deelnemers om een diverse en inclusieve dialoog te bevorderen.

Wat neem ik mee uit dit gesprek?

- Het verschil tussen mijn methodiek en die van Emotienetwerken: het maatschappelijke/politieke aspect
- Het belang van de relatie tot het gevoel van aanwezigheid en flow. Deze elementen lijken een essentieel onderdeel te zijn van de ervaring die ik onderzoek.
- Het creëren van een veilige ruimte voor deelnemers, waarin ze zich comfortabel genoeg voelen om deel te nemen aan activiteiten die mogelijk buiten hun comfortzone liggen. Dit is cruciaal voor het succes van de ervaring.
- Het belang van het betrekken van verschillende perspectieven en stemmen bij het onderzoeken van een bepaald vraagstuk of kunstwerk is benadrukt. Dit kan helpen om een breder begrip te krijgen en meerstemmigheid te omarmen bij het nemen van beslissingen.
- Deelnemen aan een sessie Emotienetwerken.

Wat laat ik los na dit gesprek?

- Rituelen als inspiratie voor mijn methodiek

- De inhoudelijke discussie over de waarde van erfgoed, wat de essentie van emotienetwerken is